

SCENARIUSZ ZABAWY ANDRZEJKOWEJ W ŚWIETLICY

Andrzejkowe wróżby i przepowiednie

Cele ogólne:

- Zapoznanie z zabawami i zwyczajami ludowymi,
- Poznanie wybranych zabaw andrzejkowych i czynny udział w nich.
- Wyrabianie odpowiedniej postawy w stosunku do żartobliwych wróżb i horoskopów.
- Kształtowanie szacunku do kultury i obyczajów
- Rozwijanie wyobraźni i twórczej inwencji ucznia;
- Kształtowanie aktywności słuchania utworów muzycznych i opowiadania nauczyciela;
- Kształtowanie umiejętności komunikowania się;
- Stworzenie dzieciom okazji do radosnych przeżyć,
- Wyzwalanie spontaniczności,
- Nawiązywanie bliższych kontaktów z rówieśnikami, wyrabianie umiejętności wspólnej zabawy
- Wdrażanie do kulturalnego zachowania
- Wdrażanie do zachowania porządku i dyscypliny

Cele operacyjne:

- Uczeń zna i przestrzega norm zachowań podczas zabawy;
- Uczeń stosuje formy grzecznościowe;
- Uczeń uczestniczy we wróżbach andrzejkowych
- Uczeń wczuwa się w atmosferę spotkania;
- Uczeń potrafi współpracować w grupie idąc w kierunku integracji, poprzez tworzenie warunków do wspólnych przeżyć;

Metody:

- aktywizująca – gry symulacyjne,
- praktyczna
- słowna

Środki dydaktyczne:

Tekst gawędy o tradycji Andrzejek, kręgiel, kolorowe karteczki z przepowiedniami, serduszka z imionami dziewcząt i chłopców, karteczki z zawodami, 3 kostki do gry, 9 spodeczków, pierścionek, moneta, różaniec, liść laurowy, klucz, bilet, cukierek, chleb w kształcie serca, szpilki, kolorowe kartoniki, kasetka zespołu „Fasolki”.

Przebieg zajęć:

1. Przywitanie uczniów

Czy chcecie uczestniczyć w "Andrzejkowych czarach-marach", które wspólnie urządzimy dzisiaj? Aby wszystkie wróżby się powiodły musimy zaśpiewać zaklęcie, które z pewnością w tym nam pomoże. Powtarzajcie za mną: (dzieci siedzą po turecku w kręgu). Nauczycielka wypowiada słowa piosenki - zaklęcia, dzieci powtarzają za nią:

"O-ale le,
alele-tika tonga,
o masza, masza, masza,
o ale, balua balue.
Fli, flaj, flo.
Wista.
Umula, kumula, kumula wista
O nona, nona, wista.
Eni meni salamini uła, uła, abe mini , aczi kaczi kukaraczi uła ału.
Iżbibijo tembo, tembo nobibiłana inczi."

2. Zaproszenie do wysłuchania informacji o tradycji ludowej związanej z wróżbami andrzejkowymi przygotowanej przez nauczyciela (załącznik 1.)

Dzieci odpowiadają na pytania nauczyciela:

- Kto wróży sobie w andrzejkowy wieczór?
- Kiedy wróżą sobie chłopcy? (w wieczór św. Katarzyny)
- Czego chcemy dowiedzieć się z wróżb?
- Kiedy na wsiach zaczynał się czas zabaw i wróżb?
- Jaki wieczór był poświęcony wróżbom?
- Kto mógł sobie wówczas powróżyc?
- Jak obecnie obchodzi się Andrzejki?

3. Wróżby i zabawy andrzejkowe.

➤ Wróżba z kręglem

Uczestnicy stoją w kole. W środku, na obrzeżu mniejszego koła, wróżka układa kolorowe karteczki z napisami:

- *Czeka Cię miła niespodzianka*
- *Dostaniesz piękny prezent*
- *Zaprzyjaźnisz się z nową osobą*
- *Wygrasz nagrodę pieniężną*
- *Czeka Cię niespodziewany wyjazd.*
- *Wystrzegaj się kłótni z kolegami*

Bawiący się kolejno wprawiają ruch kręgieł. Wróżba jest napis, na który wskaże po zatrzymaniu się szyjka kręgla.

➤ **Kartki z imionami**

Dzieci losują imiona przyszłej sympatii zapisane na małych serduszkach umieszczonych w czarodziejskim pudełku, osobnym dla dziewcząt, osobnym dla chłopców. Serduszka są złożone, imiona niewidoczne.

➤ **Wróżba „Kim będę?”.**

N. przygotował 40 karteczek z różnymi zawodami. Dzieci losują i dowiadują się, kim będą w przyszłości.

➤ **Zabawa muzyczno-ruchowa "Muzyczna loteryjka"**

Dzieci tańczą dowolnie w rytm muzyki. W pewnej chwili prowadzący wyłącza muzykę, a ktoś z uczestników wyciąga z podanego pojemnika z koszyczka los i odczytuje go. Na losie napisane jest polecenie, według którego dzieci tańczą dalej po ponownym włączeniu muzyki. Polecenia mogą być np. Tańczymy jak samoloty, Tańczymy klaszcząc nad głową, Tańczymy na palcach, itp. Po przetańczeniu jednego polecenia muzyka znówu cichnie i wyciągany jest następny los.

➤ **Kościane wróżby - co się zdarzy?**

Uczestnicy siedzą w kręgu. Każdy kolejno rzuca jednocześnie trzy kostki, po czym sumuje liczbę wyrzuconych oczek i czeka na przepowiednię.

ZNACZENIE:

- 3 - Szansa na sukces.
- 4 - Uwaga, nie kłóć się!
- 5 - Spotkania towarzyskie i nowe znajomości.
- 6 - Możliwe trudności. Ryzyko konfliktów.
- 7 - Podróż, przeszkody, straty finansowe.
- 8 - Ktoś da ci dobrą radę. Okres równowagi i spokoju.
- 9 - Czas miłej samotności i refleksji.
- 10 - Rozwój, pozytywna zmiana.
- 11 - Niepowodzenie, konflikty, trudności, zmęczenie.
- 12 - Masz problem z podjęciem decyzji. Poradź się kogoś.
- 13 - Przyda się odrobina rozsądku. Zmartwienia, kłopoty, konflikty.
- 14 - Przeczekaj kłopoty. Słuchaj dobrych przyjacielskich rad.
- 15 - Niespodziewane zagrożenia. Uważaj na osoby nieszczerze i złośliwe.
- 16 - Bądź ostrożny. Grożą ci zmartwienia.
- 17 - Zapowiedź sukcesu, spokoju i szczęścia.
- 18 - Szczęśliwy traf, szansa. Zawierz swojej intuicji.

➤ **Kubeczki – "Co mnie czeka?"**

Pod ośmioma kubeczkami należy schować: pierścionek, różaniec, klucz, monetę, bilet, liść laurowy, cukierka i chleb. Dziewiąty kubek należy pozostawić pusty. Następnie należy je zamienić miejscami – dziecko wybiera jeden z kubeczków

pierścionek – miłość

różaniec – zakon

klucz – przeprowadzkę

moneta – bogactwo

Pusty kubeczek oznacza, że nowy rok nie przyniesie nic nowego w życiu.

bilet – podróż

liść laurowy – sławę

cukierek – słodkie życie

chleb – dobrobyt

➤ **But za progiem**

Dzięki tej wróżbie możemy dowiedzieć się, która z panien pierwsza wyjdzie za mąż. Należy ustawić buty (z lewej nogi) rzędem na przeciw drzwi. Właścicielka buta, który jako pierwszy przekroczy próg, może liczyć na błyskawiczną zmianę stanu cywilnego. Podobnie chłopcy.

➤ **Wróżenie z butów**

Uczniowie rzucają buty za siebie i sprawdzają, czy ustawiły się nosem w kierunku drzwi. Jeśli tak – spełni się pomyślane wcześniej marzenie.

➤ **Szpilki**

Do tej wróżby potrzebne jest 7 lub 13 szpilek. Następnie trzeba włożyć je do kubeczka, potrząsnąć i wysypać na stół pokryty obrusem. Następnie należy odczytać, jakie literki zostały utworzone przez rozsypane szpilki. oto ich znaczenie:

- A - przed tobą podróż lub przeprowadzka
- E - pomyślność w szkole
- H - szczęście w miłości
- K - sukcesy w nauce
- L - uważaj na złodziejasków kieszonkowych
- M - wyjątkowo korzystna propozycja
- N - dobra passa w najbliższej przeszłości
- T - pomoc oddanych przyjaciół
- W - uważaj na oszustów wokół siebie
- V – przed Tobą rok niespodzianek
- X - szczęście sprzyja ci we wszystkim.

➤ **Wróżenie z kolorów wizytówek**

Uczestnicy zamykają oczy. Nauczyciel rozkłada na dywanie różnokolorowe prostokąty. Na znak wszyscy otwierają oczy i każdy zapamiętuje kolor, który jako pierwszy najbardziej mu się spodobał.,

Różowy

- Zachowuj się ładnie przy stole, bo nie jesteś różową świnką.
- Patrząc na świat zakładaj różowe okulary.
- Różowy szalik i czapka przyciągną do Ciebie wielu wspaniałych kolegów!

Zielony

- Przebywaj częściej na świeżym powietrzu, wśród zielonych traw.
- Baw się zieloną piłką i skacz na zielonej skakance.
- Nie wykrzywiaj buzi tak, jakbyś jadł szpinak!

Niebieski

- Ubieraj się cieplej, bo za często masz siny nos.
- Zejdź z chmur na ziemię.
- Jagodowa zupa pozwoli Ci śpiewać smertne hity.
- Noś w kieszeni niezapominajki bo zapomnisz przyjść do szkoły!

Żółty

- Więcej się uśmiechaj i spoglądaj w słońce.
- Nie garb się, jak banan i nie bądź kwaśny, jak cytryna.

- Jeżeli będziesz nosić żółte spodnie, będzie Ci cieplej i radośniej na duszy!

Pomarańczowy

- Jesteś zbyt blady, pij więcej soku z marchewki.
- Ubieraj się w kolorze pomarańczy, jest Ci w nim do twarzy.

Czerwony

- Bądź dla kolegów miły, to ofiarują ci swoje serce.
- Jedz truskawki a będziesz piękny i gładki.
- Zbieraj latem polne maki to odwiedzi Cię bogaty Mikołaj

➤ **Zabawa muzyczno-ruchowa**

Dzieci tańczą dowolnie przy muzyce. Kiedy muzyka się urywa, nauczyciel podnosi do góry dużą kostkę, pokazując wyraźnie jedną ściankę. Dzieci mają za zadanie szybko połączyć się w grupy liczące tyle osób, ile oczek było pokazanych na kostce. Po utworzeniu grupek padają polecenia, po których dzieci tańczą przez chwilę, wykonując zadanie. Potem następuje powrót do swobodnego tańca. Polecenia mogą być następujące:

- 1 - każdy jest kelnerem w zatłoczonej restauracji;
- 2 - jedna osoba wykonuje dowolne ruchy, a druga jest jej cieniem;
- 3 - jedna osoba jest starym samochodem, dwie ją pchają;
- 4 - wszyscy stoją pod jednym parasolem i tańczą;
- 5 - jedna osoba ma urodziny, pozostałe ją podrzucają;
- 6 - jedna osoba to lokomotywa, pozostałe są wagonikami.

3. Podsumowanie zajęć

Każde dziecko kończy w sposób indywidualny odpowiada na pytanie: „Jak się bawiłeś/ -łaś?” przyklejając karteczkę w wybranym kolorze na dużym kluczu wyciętym z szarego papieru.

- pomarańczowy - wspaniale
- żółty - dobrze
- szary - tak sobie
- fioletowy - niezbyt dobrze

Bibliografia:

1. „Rok polski. Zwyczaje i obrzędy” - R. Hryń – Kuśmerek.

Opracowanie:

mgr Justyna Trawińska

mgr Edyta Zelek

Załącznik 1.

Andrzejki to stary ludowy zwyczaj. Późną jesienią po zakończeniu wszystkich prac rolnych, gdy dni były coraz krótsze, a wieczory dłuższe następował okres wróżb i zalotów, ale dniem szczególnym był 29 listopada - wigilia św. Andrzeja. Wtedy to panny na wydaniu ciekawe przyszłości zbierały się, by wywróżyc przyszłość, którą przepowiadano różnymi sposobami, a śmiechu przy tym zawsze było co niemiara.

Na wróżby wybrano wigilię św. Andrzeja, ponieważ wtedy to kończy się rok kościelny, a Andrzejki przypadają na początek nowego roku liturgicznego. Andrzejkowe wróżby łączą się z wierzeniami, według których w tym okresie z zaświatów przybywają na ziemię duchy. Możemy, więc za pośrednictwem wróżb zapytać je, co nas czeka w najbliższym czasie.

Podczas, gdy św. Andrzej miał pomóc dziewczętom w odkryciu przyszłości, chłopcy spotykali się na podobne wróżby w wigilię św. Katarzyny, czyli 24 listopada "W święto Katarzyny są pod poduszką dziewczyny". Jednak z czasem katarzynki uległy zapomnieniu. Obecnie oba obrzędy są połączone i obchodzone równocześnie jako tradycyjne Andrzejki.

Do wróżenia wykorzystywano: wosk, buty igły, świece itp. „Andrzejki” są rozpowszechnione w całej Polsce i stanowią doskonały pretekst do dobrej zabawy. Na ogół nikt nie traktuje ich poważnie, chociaż mimo wszystko, wiele osób uważa, że jest to zabawa, która czasem się sprawdza. Na ogół nie traktujemy ich poważnie, wielu z nas uważa je tylko za zabawę, ale są i tacy, którzy twierdzą, że owe wróżby czasem się sprawdzają, (więc, może warto spróbować?). Głównym powodem, dla którego w wieczór Andrzejkowy zaglądamy w ciemne strony magii jest chęć poznania swojego przyszłego męża.